

відокремлені одна від одної. Щодо реєстрації слід зазначити, що повітряне судно може бути зареєстроване лише на ім'я власника. Для отримання реєстрації у США, як і в Україні потрібно подати заявку про реєстрацію за відповідною формою, а також свідоцтво про право власності. Зазвичай також сплачується реєстраційний внесок.

Як висновок, вивчення нормативних основ правового регулювання в країнах Європи та США дає підстави зазначити, що практично всі авіаційні правила, які діють в різних державах ґрунтуються на відповідних авіаційних правилах США FAR (Federal Aviation Regular - Федеральні Авіаційні правила), або об'єднаної Європи JAR (Joint Aviation Requirements - єдині авіаційні вимоги). Вимоги FAR і JAR значною мірою гармонізовані між собою, тому що авіаційні адміністрації США і об'єднаної Європи проводили і продовжують вести цілеспрямовані роботи з мінімізації відмінностей у своїх авіаційних правилах [2].

Література

1. Офіційний сайт Міністерства транспорту США / Federal Aviation Administration [Online]. Available: <https://www.faa.gov/>.

2. Зарубіжний досвід правового регулювання авіації загального призначення / В. О. Зуєва, В. Б. Череватюк // Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2013. – № 2. – С. 10-14.

3. General Aviation Scientific & Technical Center Ltd. Ph. D. Sergey Araslanov «Prospects of general aviation fleet's market in Russia and Ukraine» Kharkiv, 2010. – Р. 8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aviajournal.com/lib/GA.pdf/>.

УДК 342.41(043.2)

Блащук О. О., студент,
Навчально-науковий інститут права ім. І. Малиновського,
Національний університет «Острозька академія», м. Острог
Науковий керівник: Іщук С. І., к.ю.н., доцент

ЗВОРОТНЯ ДІЯ ЗАКОНУ В ПРАКТИЦІ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

В останні роки в нашій державі відбуваються великі політичні, соціальні, правові та інші зміни. Ми є свідками розбудови України як незалежної демократичної, правової, соціальної держави, її інтеграції в світове співтовариство, розвитку громадянського суспільства, формування в країні ринкової економіки, проголошення

принципу верховенства права тощо. Усі ці процеси суттєво змінюють право і тісно пов'язані з ним явища: правову культуру і свідомість, юридичну практику і правопорядок, а також джерела права, в тому числі нормативно-правові акти.

Розвиток та удосконалення нормативно-правової основи права сучасної України здійснюється насамперед шляхом створення досконалих нормативно-правових актів. Серед техніко-технологічних засобів формування якісних нормативно-правових актів чільне місце належить правилам регламентації темпоральної дії нормативно-правових актів – насамперед унаслідок їх «непересічної» практичної значущості.

Дію нормативно-правового акту (надалі – НПА) можна характеризувати за трьома чинниками: момент вступу НПА у дію, момент припинення дії НПА і його зворотна дія.

Чинність закону починається з того моменту коли закон вступає в дію і всі державні органи які підпорядковуються цьому закону повинні дотримуватися його норм та є повідомлені про нього, що закріплено у ч. 2 і 3 ст. 57 Конституції України [1]. Попри значний багаторічний інтерес до цієї теми, стосовно неї існує ще чимало дискусійних питань. Вони висуваються насамперед юридичною практикою та зумовлюються недостатньою їх нормативною урегульованістю.

Одним із таких питань є зворотна дія нормативно-правових актів.

Юридична наука визначає зворотну силу закону, як поширення дії закону на випадки, що мали місце до набуття ним чинності.

Юридична наука виходить з того, що закон, як правило, зворотної сили не має, тобто не поширюється на правовідносини, які виникли до його видання. До конкретного факту чи випадку необхідно застосовувати закон, який діяв у момент, коли трапився цей випадок або мав місце даний факт. Це правило відтворює сталість у відносинах між суб'єктами права, впевненість у стабільності їх правового становища, в міцності правопорядку [2, с. 78].

У статті 58 Конституції України встановлено, що «закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи» [3]. Втім, варто додати, що подібний конституційний принцип закріплено у розділі 2 Конституції України «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина». Через це на практиці виникали проблеми із тлумаченням та застосуванням вказаної норми до юридичних осіб.

Проблеми, що пов'язані із дією законів у часі, неодноразово ставали предметом розгляду і Конституційного Суду України.

У рішенні від 5 квітня 2001 р. Конституційний Суд України зазначив, що «Конституція України закріпила принцип незворотності дії в часі законів та інших нормативно-правових актів (частина перша статті 58)» [4]. Це означає, що дія закону та іншого нормативно-правового акту не може поширюватися на правовідносини, які виникли і закінчилися до набрання чинності цим законом або іншим нормативно-правовим актом.

Тільки як виняток законові іноді надається зворотна сила, що окремо застерігається у самому законі або в акті про введення його в дію. Так, у п. 1 Прикінцевих положень Закону «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» встановлені певні можливості для надання цьому закону зворотна сили [5]. На що і вказано у листі ВАСУ від 7 вересня 1999 р. № 01-8/418.

Відповідно до рішення Конституційного Суду України від 9 лютого 1999 р. [3] ч. 1 ст. 58 не поширюється на юридичних осіб, що припускає часткову дію скасованого акту поряд з новим актом.

Наприклад, у п. 3 постанови Верховної Ради України від 15 листопада 1996 р. «Про порядок введення в чинність Закону України «Про відпустки» говориться, що до приведення законодавства у відповідність із Законом України «Про відпустки» застосовуються закони й інші нормативно-правові акти в частині не суперечному цьому закону [6]. Разом з тим, зворотня дія нормативного акту може бути обумовлено тільки законодавцем.

Таким чином, ми можемо вважати, що закон не може без особливих потреб мати зворотну дію, а тільки за особливих умов. Він у свою чергу діє тільки в одному напрямку. Аналіз законів України, прийнятих парламентом у період після набуття чинності Конституцією, свідчить про відсутність єдиного, перш за все методологічного підходу до вирішення питань набрання ними чинності та введення в дію.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 8. – Ст. 141.

2. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посібник / П. М. Рабінович. – Вид. 10-е, доп. – Львів: Край, 2008. – 224 с.

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Національного банку України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 58 Конституції України (справа про зворотну дію в часі законів та інших нормативно-правових актів) від

9 лютого 1999 р. № 1-рп/99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uapravo.net/akty/lawsresolution/akt9pcjw6x.htm>

4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (справа про податки) від 5 квітня 2001 р. № 3-рп/2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/v003p710-01>

5. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 р. № 2343-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 31. – Ст. 440.

6. Про порядок введення в дію Закону України «Про відпустки»: Постанова Верховної Ради України від 15 листопада 1996 р. № 505/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 2. – Ст. 5.

УДК 341.824:338.47(043.2)

Бобер С. Ю., студентка,
Юридичний факультет,
Тернопільський національний
економічний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: Бутрин-Бока Н. С., к.ю.н., доцент

«КОРПОРАТИВНІ ПРАВА»: ДИСКУСІЇ ЗАКОНОДАВЧОГО ТА НАУКОВОГО ВИЗНАЧЕННЯ

В умовах сьогодення, коли відбувається стрімкий розвиток усіх сфер суспільних відносин в Україні, з'являється все більша кількість юридичних осіб корпоративного типу, які здійснюють чималий вплив на економічні процеси. А тому, актуальності не втрачає проблема визначення «корпоративні права» як на науковому, так і законодавчому рівнях.

Закріплення неоднозначних визначень «корпоративні права» в Господарському кодексі України (далі ГКУ), Цивільному кодексі України (далі ЦКУ), Податковому кодексі України (далі ПКУ) та в інших законодавчих актах призводять до значних труднощів у правовому регулюванні корпоративних відносин та чималих казусів і у судовій практиці. Дана проблема породила цілий ряд дискусій між науковцями щодо формулювання єдиного правильного визначення «корпоративні права». Тому за необхідним є здійснити доктринальний та правовий аналіз.

Дослідженню проблем, пов'язаних із корпоративним правом, корпоративними відносинами присвячено праці таких науковців, як: